

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

6

Številka: 323-01/15-3/ EPA 818-VII
Ljubljana, 7. 1. 2016

Komisija Državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US in 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), sprejela naslednje

M n e n j e

**k Predlogu zakona o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije
(ZGGLRS) - druga obravnava**

Komisija Državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je na 33. seji 7. 1. 2016 obravnavala Predlog zakona o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije, ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada.

Komisija **podpira** predlog zakona.

Predlog zakona predvideva spremembo veljavne koncesijske ureditve gospodarjenja z državnimi gozdovi tako, da se ustanovi državna gospodarska družba – družba Slovenski državni gozdovi (v nadaljevanju: družba), ki bo v poslovnem okolju lahko učinkovitejše gospodarila z gozdovi v lasti Republike Slovenije. Družba bo med drugim sama prodajala les za svoj račun. Opravljanje del v državnih gozdovih (sečnja in spravilo lesa) bo na podlagi javnih naročil omogočena tudi gospodarskim družbam, ki zdaj izvajajo koncesijo v teh gozdovih, kot tudi drugim gospodarskim subjektom, ki opravljajo storitve izkoriščanja gozdov, ter usposobljenim in opremljenim hribovskim in gorskim kmetom. Družba bo upravljala gozdove v državni lasti v skladu z načeli preglednosti, učinkovitosti in odgovornosti pri upravljanju državne lastnine ter skladno s cilji Nacionalnega gozdnega programa, veljavno zakonodajo in načrti za gospodarjenje z gozdovi.

Predstavniki Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je v predstavitvi predloga zakona poudarili, da so cilji gospodarjenja z gozdovi v lasti Republike Slovenije dosegati čim višji donos pri gospodarjenju z državnimi gozdovi, ob upoštevanju načel trajnostnega, večnamenskega in sonaravnega gospodarjenja, ter prispevati k vzpostavitvi in razvoju gozdno-lesnih verig z enotno in pregledno ponudbo lesa, posekanega v državnih gozdovih ter možnostjo sklepanja večletnih pogodb z lesno industrijo. Država ima v lasti okoli 20 % slovenskih gozdov, v katerih je mogoč letni obseg gozdne proizvodnje v višini 1.100.000 m³. Nadaljnji cilj je povečati površino gozdov v lasti Republike Slovenije in izboljšati njihovo zemljiško in parcelno sestavo, saj je gospodarjenje uspešnejše v večjih in strnjjenih gozdnih kompleksih. Pri tem se bo težilo k prednostnemu pridobivanju gozdov v obmejnem pasu in varovanih območjih po

predpisih s področja ohranjanja narave. Z novim zakonom se želi prispevati tudi k doseganju ciljev razvoja podeželja, zlasti ohranjanja kmetij in podeželja v gorskem in hribovitem svetu z omejenimi možnostmi gospodarjenja (možnost pogodbenega opravljanja del v državnih gozdovih), in k doseganju ciljev ohranjanja narave, zlasti ciljev območij Natura 2000 in zavarovanih območij, saj so državni gozdovi pomemben dejavnik zagotavljanja javnih koristi (npr. čista in pitna voda). Prav tako se želi s predlaganimi rešitvami omogočiti usposabljanje strokovnega osebja ter podpirati izobraževanje in znanstvenoraziskovalno delo na področju gozdov, gozdarstva in lesarstva.

Komisija se je seznanila s stališčem predstavnice Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije (v nadaljevanju: sklad), ki po veljavni ureditvi gospodari z državnimi gozdovi, vendar ima kot javni zavod precej omejene pristojnosti. Sklad si je sicer prizadeval, da bi bil še naprej upravljavec državnih gozdov, za kar bi se moral statusno pravno preoblikovati v gospodarsko družbo, vendar je šla predlagana rešitev v drugo smer. Nekateri člani komisije menijo, da bi bilo bolj smiselno preoblikovati sklad v družbo, ki bi gospodarila z državnimi gozdovi, saj se je v preteklosti izkazal za dobrega gospodarja pri gospodarjenju z državnimi gozdovi. Na skladu na podlagi preteklih izkušenj gospodarjenja z gozdovi opozarjajo na nekaj pomanjkljivosti predloga zakona. Med drugim menijo, da bo težko povečati površino državnih gozdov in izboljšati njihovo zemljiško in parcelno sestavo. Izpostavljajo predvsem togost predlagane zakonske ureditve glede razpolaganja z državnimi gozdovi, saj v obvezni letni načrt razpolaganja z državnimi gozdovi ni moč vnaprej zajeti vseh prodaj in menjav državnih gozdov ter neodplačnih prenosov lastninske pravice z državnih gozdov na občino. V praksi so nujne hitre odločitve, drugače je promet z nepremičninami težko izvedljiv in posledično doseganje zastavljenih ciljev.

Člani komisije ugotavljajo, da je predlog zakona prenesel gospodarjenje z državnimi gozdovi na družbo, sklad pa ostaja zavezanec iz denacionalizacijskih postopkov, odškodninskih postopkov zaradi nezmožnosti uporabe in drugo. Predlog zakona sicer določa, da se sredstva predvidenega Gozdnega sklada prednostno namenijo za financiranje nalog in obveznosti sklada, vendar, kot opozarja predstavnica sklada, bi moral predlog zakona, glede na stanje denacionalizacijskih zahtevkov, katerih vrednost brez zakonitih zamudnih obresti znaša okoli 36 milijonov evrov, predvideti vir sredstev za pokritje teh obveznosti, če v proračunskem skladu za gozdove ne bo dovolj sredstev za ta namen. Komisija, ki se sprašuje, zakaj se niso na družbo prenesli tudi ti dolgovi, meni, da nikakor ni dopustno, da se ta del financira iz naslova prihodkov od kmetijskih zemljišč oz. da bi se zaradi primanjkljaja sredstev neupravičeno višale zakupnine za državna kmetijska zemljišča, s katerimi bo tudi v prihodnje gospodaril sklad. Predstavnica sklada tudi opozarja, da v zakonu manjka določilo o vzpostavitvi posesti in o vračilu v posest, glede na to, da sklad ostaja tudi zavezanec za vračilo gozdov v naravi upravičencem, s katerimi bo v prihodnje upravljala družba.

Na Zavodu za gozdove Slovenije opozarjajo, da predlog zakona prihaja relativno pozno, kar lahko kratkoročno povzroči velike probleme, saj je treba med drugim že v začetku leta dogovoriti in določiti dela v gozdu za prihodnje leto, zato na Zavodu za gozdove menijo, da je pomembno, da se zakon sprejme in vzpostavi osnova za operativno upravljanje državnih gozdov, saj to zahteva tudi trenutno stanje v slovenskih gozdovih: težave z lubadarjem in nadaljevanje sanacije gozdov po žledolomu.

Komisija je v preteklosti večkrat opozarjala na pomanjkljivosti veljavnega koncesijskega sistema, ki se za večji del gozdov v lasti Republike Slovenije izteče 30. 6. 2016, in pozivala k nujnosti pravočasne spremembe sistema gospodarjenja z državnimi gozdovi

na način, da bo, ob upoštevanju trajnostnega gospodarjenja z državnimi gozdovi, gospodarjenje učinkovito in da bo les iz državnih gozdov pravilno ovrednoten in državi kot lastnici prinesel čim več dodane vrednosti. Po mnenju komisije veljavna koncesijska ureditev upravljanja z državnimi gozdovi ni gospodarna, saj so prihodki iz naslova koncesij državnih gozdov prenizki, kar je med drugim tudi posledica slabega oziroma pomanjkljivega nadzora. Nenazadnje je to razvidno tudi iz vsakokratnih poročil sklada, ki je z neposredno prodajo in odpremo lesa iz državnih gozdov sam po večini iztržil bistveno višje cene, kot jih dobiva na podlagi koncesijskih pogodb, kljub temu da lahko les prodaja zgolj po sistemu licitacij.

Komisija se je seznanila tudi s stališčem Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (v nadaljevanju: KGZS), ki se do predloga zakona ni opredelila, saj meni, da je za učinkovito gospodarjenje z državnimi gozdovi odgovorna država. Ker so po mnenju KGZS predlagana pravila upravljanja z državnimi gozdovi zgolj splošna, predlaga, da se s težnjo doseganja ciljev razvoja podeželja, zlasti ohranjanja kmetij in podeželja v gorskem in hribovitem svetu z omejenimi možnostmi gospodarjenja, doda določba, na podlagi katere bodo imeli gorski in hribovski kmetje pri javnih razpisih dejansko možnost uveljavljanja prednostne pravice za pogodbeno opravljanje del v državnih gozdovih. Komisija podpira predlog KGZS, saj ves čas poudarja pomen ohranjanja in razvoja podeželja, k čemur lahko pripomore tudi izrecna zakonska določitev prednostne pravice kmetov iz gorskih kmetij na javnih razpisih za opravljanje del v državnih gozdovih. Na KGZS na podlagi nedavnih izkušenj po žledolomu tudi predlagajo, da se sredstva Gozdnega sklada namenijo tudi za financiranje sanacije gozdov v zasebni lasti, prizadetih v naravnih ujmah.

Komisija se je seznanila tudi s predlogom amandmajev Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije, ki v predlogu pogreša določno zakonsko podlago za ustvarjanja pogojev za ponovno oživljanje lesarske panoge v Sloveniji.

V razpravi je član komisije izpostavil vprašanje upravičenosti 20 milijonov evrov vložka v družbo kot obratnega kapitala in kot sredstva za naložbe v skladiščne in servisne prostore, nakupe strojev in opreme za sečnjo, spravilo in prevoz ter izvajanje učinkovitejšega gospodarjenja. Izraženo je bilo mnenje, da so zagonska sredstva neupravičeno visoka. Komisija ob tem tudi izpostavlja vprašanje najemanja kreditov in poročstva zanje, saj se na podlagi polpretekle prakse poslovanja nekaterih državnih podjetij vzbuja bojazen, da lahko to dolgoročno vodi v izgubo državnih gozdov. Člani komisije podpirajo mnenje predstavnice sklada, da naj družba na prvem mestu gospodari z državnimi gozdovi tako, da bo ustvarjala prihodke in ne bo za izvajanje dejavnosti najemala kreditov s poročstvom Republike Slovenije. V razpravi je bila dana tudi pobuda, da se postavi dodatne omejitve za poslovanje te družbe, in sicer s prepovedjo oz. omejitvami sklepanja svetovalnih pogodb ter z opredelitvijo strožje odgovornosti za organe družbe.

Komisija ugotavlja, da se v predlogu zakona delež letnega nadomestila, ki ga dobijo občine, v katerih ležijo državni gozdovi, niža iz sedanjih sedmih odstotkov tržne vrednosti posekanega lesa na pet odstotkov, kar v celoti pomeni 30–40 % zmanjšanje občinskih namenskih prihodkov za gradnjo in vzdrževanje cestne infrastrukture.

Člani komisije so opozorili na vprašanje določanja kriterijev, na podlagi katerih bodo imeli zdajšnji koncesionarji, druga slovenska podjetja in kmetje gorskih in hribovskih kmetij možnost prek javnih razpisov pridobiti delo izvajalcev v državnih gozdovih. Ob tem člani komisije menijo, da pri javnih razpisih ne sme biti upoštevan zgolj kriterij najnižje cene, kar se je v pretekli praksi javnih razpisov večkrat izkazalo za neracionalno. Poleg

določanja kriterijev izkušenosti, usposobljenosti, opremljenosti podjetij člani komisije poudarjajo, da je izrednega pomena določitev obsega območja, kjer se bodo dela izvajala, saj gre za kriterij, s katerim se nenazadnje lahko štiti tudi nacionalni javni interes.

Podana je bila tudi pobuda, da se razmisli o sedežu družbe v občini Zagorje ob Savi, kjer je delovalo zasavsko lesnopredelovalno podjetje Svea.

V skladu s predlogom zakona je družba dolžna enkrat letno, najkasneje do 31. oktobra, Državnemu zboru Republike Slovenije poslati poročilo o poslovanju v preteklem letu. Opozorjeno je bilo, da bi bilo bolj smiselno obveznost poročanja predvideti v prvi četrtini leta (do 31. marca), obenem pa bi moral zakon določiti sankcije oz. odgovornost pristojnih organov družbe v primeru nepravočasnega poročanja.

V razpravi je bilo opozorjeno tudi na neskladno ureditev prenosa javnih uslužbencev s sklada na družbo, na kar opozarja tudi Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora in predstavnica sklada. Člani komisije niso zasledili programa zaposlovanja. Po pojasnilu predstavnika predlagatelja zakona bodo na družbo prešli tisti delavci sklada, ki se zdaj ukvarjajo z gozdarstvom in del podpornega osebja (50 zaposlenih), hkrati pa se bo v družbi na novo zaposlovalo za opravljanje nalog, ki jih sklad trenutno ne opravlja (komercialna dejavnost oz. prodaja lesa), tako da bo imela družba konec prihodnjega leta približno 200 zaposlenih. Član komisije je opozoril, da ostaja odprto vprašanje 1.500 usposobljenih gozdarjev, zaposlenih pri trenutnih koncesionarijih, česar se predlog zakona ne dotika, zato je bil podan apel, da se predvidijo primerni ukrepi za ohranitev teh delovnih mest in zagotovi, da se bodo dela v gozdovih še naprej izvajala strokovno in varno z usposobljenimi delavci.

Komisija je po opravljeni razpravi sprejela naslednje s k l e p e:

- 1. Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano podpira Predlog zakona o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije.**
- 2. Komisija poziva predlagatelja zakona, da izpostavljene pripombe oziroma dileme k predlogu zakona v nadaljevanju zakonodajnega postopka prouči in na njihovi podlagi ustrezno dopolni oz. spremeni predlagane rešitve.**
- 3. Komisija podpira predlagana amandmaja Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije za novi 29. a člen in k 31. členu ter predlog amandmaja Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije k 29. členu predloga zakona in predlaga matičnemu delovnemu telesu Državnega zbora, da jih prouči in v nadaljevanju zakonodajnega postopka povzame kot svoje:**

K 29. členu:

V drugi točki prvega odstavka 29. člena se podpičje nadomesti z vejico in doda besedilo, ki se glasi:

»pri prodaji gozdno lesnih sortimentov je treba upoštevati kratke transportne poti zaradi ogljičnega odtisa;«.

Obrazložitev:

Lesna masa iz slovenskih gozdov mora direktno stimulirati in motivirati firme, ki poslujejo na področju predelave lesa, k razvoju in s tem tudi k zaposlovanju. To se mora zgoditi na način, da bodo domače-slovenske lesnopredelovalne firme udeležene pri koriščenju lesne mase iz gozda. Z zgoraj navedenim predlogom dopolnitve 29. člena predloga zakona bi bilo to uresničeno.

Za novi 29. a člen

Za 29. členom se doda novi 29. a člen, ki se glasi:

»29.a člen
(prednostna pravica kmeta)

1. Fizična oseba, ki je kmet v skladu s predpisi, ki urejajo promet s kmetijskimi zemljišči, in aktivno gospodari na kmetiji v gorskem oziroma hribovitem svetu z omejenimi možnostmi gospodarjenja, lahko uveljavlja prednostno pravico pri razpisih za gospodarjenje z gozdovi in razpisih za prodajo lesa na panju v gozdovih v lasti Republike Slovenije. V prednostnem redu se upošteva razdalja od stalnega prebivališča fizične osebe do posameznega delovišča.

2. Poleg pogojev iz prejšnjega odstavka mora fizična oseba zadostiti še naslednjim pogojem:

- izkazati mora, da bo delo izvajala v okviru svojega kmetijskega gospodarstva ob smiselni uporabi 19. člena zakona, ki ureja gozdove;
- zagotoviti mora tehnična sredstva in imeti strokovna znanja za izvajanje del;
- lastni in z razpisi pridobljeni gozdovi hkrati ne smejo presegati 300 hektarjev.

3. Družba Slovenski državni gozdovi, d. o. o., izvede letno na površini ene tretjine gozdov v lasti RS, predvidene za sečnjo, razpise za izvajanje del v gozdovih ali odkup lesa na panju po posameznih oddelkih, odsekih ali parcelah.«

Obrazložitev:

Na področju izvajanja del s strani gorskih in hribovskih kmetij se predlaga umestitev dodatnega člena na podlagi dejstva, da se kljub že jasno opredeljeni rešitvi za prednostno podelitev koncesij kmetom, izkoriščanje gozdov v lasti Republike Slovenije (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o gozdovih (ZG-B, Uradni list RS, št. 110/2007), ta do zdaj ni izvedla v primernem obsegu in vsebini. Kmetije, ki so se do zdaj trudili izkoristiti prednostno pravico do podelitve koncesij, so morali uporabiti več pravnih sredstev, da so v Zakonu o gozdovih zapisano pravico lahko dejansko izkoristili.

Predlog sledi rešitvi Zakona o gozdovih (v nadaljevanju: ZG) in omogoča nemoteno nadaljnje izvajanje strokovno in politično usklajene rešitve, ki je že umeščena v trenutno veljaven zakon – sedmi, osmi in deveti odstavek 47. člena ZG. Vsebinsko podobna določila naj se zapiše v Predlog zakona o gospodarjenju z gozdovi v lasti RS.

Trenutna določba v 4. točki prvega odstavka 8. člena Predloga zakona o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije je zgolj splošna določba (npr. pravna podlaga za nov program ohranjanja kmetij in podeželja v gorskem in hribovitem svetu z omejenimi možnostmi gospodarjenja), ki jo je treba v nadaljevanju predloga zakona še konkretizirati. Predlagamo, da se doda nov člen s konkretnim in preverljivim besedilom, na podlagi katerega bodo gorski kmetije dejansko lahko prek prednostne pravice pridobili delo v državnih gozdovih. Z umestitvijo dodatnega člena v nov zakon s podrobnejšo vsebino bo v praksi prvič v večjem obsegu tudi dejansko omogočilo izvedbo opravljanja del v državnih gozdovih s strani gorskih in hribovskih kmetov.

Oddelki za gospodarjenje z gozdovi so v območjih strnjenih gozdov večinoma v velikostnem redu od 20 do 60 hektarjev, kar pomeni, da je to primerna prostorska enota, ki zagotavlja primerno in strokovno izvedbo del tudi s strani kmeta.

K 31. členu:

V četrtem odstavku 31. člena se za 8. točko doda nova 9. točka, ki se glasi:

»9. sanacije gozdov v zasebni lasti, prizadetih v naravnih ujmah.«

Obrazložitev:

Gozdovi poleg proizvodnih funkcij opravljajo tudi ekološke in socialne funkcije, ki zagotavljajo kakovost bivanja vsem prebivalcem, tudi nelastnikom gozdov. V zadnjih letih smo priča pogostejšim neugodnim abiotским in biotским dejavnikom, ki povzročijo velike škode v gozdovih (žledolom, snegolom, gradacije podlubnikov ...), ki dosežejo tudi razsežnosti naravne nesreče. Zasebne posesti so po večini manjše, vse več lastnikov gozdov ni dohodkovno odvisnih od gozda. Vse več je tudi lastnikov, ki niso zadostno opremljeni, še manj pa ustrezno usposobljeni za delo v gozdu. Delo v gozdu, kjer je drevje poškodovano, pa zahteva še več izkušenosti in previdnosti, zato se predlog nanaša na primere naravnih nesreč, kjer bi država skozi družba Slovenski državni gozdovi, d. o. o., pomagala pri sanaciji po ujmah poškodovanega gozda tudi zasebnim lastnikom gozdov. Z razpoložljivimi ali najetimi kapacitetami bi priskočila na pomoč pri sečnji in spravilu, skladiščenju lesa, odkupu lesa in drugih delih. S hitrejšo sanacijo bi se zmanjšal vpliv na ogrožanje socialnih in ekoloških funkcij, poleg tega bi z izvedbo s profesionalnimi izvajalci zmanjšali možnosti, da pride do nesreč v gozdovih, tudi najhujših.

Sredstva za izvedbo predlagane sanacije zagotovi država kot obliko državne pomoči lastnikom gozdov, ko obseg preseže prag za razglasitev naravne nesreče.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Cvetko Zupančič.

Predsednik
Cvetko Zupančič, l.r.